

natsionalnoi modeli finansovo-kredytnykh vidnosyn: vyklyky hlobalizatsii ta rehionalni aspekty. Uzhhorod, 2023. 229-230.

Lytvyn, Z. "Analiz innovatsiinykh ryzykiv" [Analysis of Innovative Risks]. *Ekonomichnyi analiz*, iss. 12, part 3 (2013): 249-252. <http://surl.li/blqypf>

Plysa, V., Plysa, M., and Plysa, Z. "Upravlinnia ryzykamy u sferi elektronnykh strakhovykh posluh" [Risk Management in the Field of Electronic Insurance Services]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya ekonomichna*, no. 60 (2021): 86-104.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6008>

Prykaziuk, N. V. "Anderaitynh u strakhuvanni: problemy ta perspektyvy rozvytku v Ukraini" [Insurance Underwriting: Problems and Prospects of its Development in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, iss. 16, part 3 (2016): 110-115. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_16/3/29.pdf

Sosnovska, O. O., and Dedenko, L. V. "Ryzik-menedzhment yak instrument zabezpechennia stiikoho

funktsionuvannia pidpriemstva v umovakh nevyz-nachenosti" [Risk Management as an Instrument for Providing the Stable Functioning of the Enterprise in Understanding Conditions]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*, no. 1 (2019): 70-79.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2019-0106>

Vladyka, Yu. P., and Shubina, I. O. "Upravlinnia strakhovymy ryzykamy strakhovyya (za materialamy strakhovoi kompanii «USH»)" [Insurance Risk Management of the Insurer (According to the Materials of the Insurance Company «USG»)]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 55 (2023).

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-12>

Voitovych, L. M. *Strakhova systema Ukrainy: kontseptualni zasady rozvytku ta derzhavne rehuliuвання* [Insurance System of Ukraine: Conceptual Foundations of Development and State Regulation]. Lviv: Halych-pres, 2023.

УДК 336.7

JEL: E41; E42; E50; E51; E58; G28; O31; O33

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-347-356>

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ НА МІЖНАРОДНУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ

©2024 БЛАЩУК-ДЕВ'ЯТКІНА Н. З., ФОЛЬТОВИЧ Д. Р.

УДК 336.7

JEL: E41; E42; E50; E51; E58; G28; O31; O33

Блащук-Дев'яткіна Н. З., Фольтович Д. Р. Вплив цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему

Метою статті є дослідження впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему в сучасних умовах. У статті визначено, що цифрова валюта центрального банку (ЦВЦБ) є електронною формою національної валюти, яка створюється та контролюється центральним банком і реалізується в різних форматах, включно з роздрібним та оптовим варіантами, а також на основі облікових записів або токенів, використовуючи цифрові реєстри, з можливим застосуванням технологій, таких як блокчейн. ЦВЦБ представляє собою зобов'язання центрального банку та може використовуватися для здійснення платежів, зберігання вартості та інших фінансових операцій, забезпечуючи при цьому швидкі, безпечні й економічні транзакції для споживачів і бізнесу. Розглянуто та визначено основні напрями впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему. Проведено дослідження переваг і недоліків випуску ЦВЦБ. Підкреслено, що цифрові валюти мають значну кількість переваг і суттєвий вплив на світові фінансові ринки завдяки своїм унікальним властивостям, незважаючи на низку ризиків, які вони спричиняють. Виходячи з цього визначено найбільш популярні приватні цифрові валюти у 2024 р. та їх безпосередній вплив на міжнародну фінансову систему. Також визначено їх ринкову капіталізацію. На основі цього підкреслено, що приватні цифрові валюти відіграють значну роль у розвитку глобальної фінансової системи, стимулюючи інновації та підвищуючи ефективність і доступність фінансових послуг. Саме вони стали головною рушійною силою для створення цифрових валют центральних банків. Розглянуто цифрові валюти центральних банків різних країн та охарактеризовано найпопулярніші з них у 2024 р. Таким чином, було визначено ринкову частку цих валют, що показало як великі економіки світу активно розвивають свої цифрові валюти для підтримки економічної стабільності та зміцнення своїх позицій у глобальній фінансовій системі. Підкреслено, що Україна також продовжує працювати над запуском своєї цифрової валюти центрального банку – е-гривні. Визначено низку викликів та перспектив, які створює впровадження цифрових валют центральних банків для міжнародної фінансової системи.

Ключові слова: цифрові валюти, центральні банки, фінансова система, криптовалюти, інновації, інклюзія, ризик, комерційний банк.

Рис.: 5. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 14.

Блащук-Дев'яткіна Наталія Зіновівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: blashchuk-devyatkina@lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1860-3929>

Фольтович Діана Русланівна – магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: foltovichjna@gmail.com

UDC 336.7

JEL: E41; E42; E50; E51; E58; G28; O31; O33

Blashchuk-Deviatkina N. Z., Foltovych D. R. The Impact of Central Bank Digital Currencies on the International Financial System

The aim of the article is to study the impact of digital currencies of central banks on the international financial system in modern conditions. The article defines that the central bank digital currency (CBDC) is an electronic form of the national currency, which is created and controlled by the central bank and is implemented in various formats, including retail and wholesale options, as well as on the basis of accounts or tokens, using digital ledgers, with the possible application of technologies such as blockchain. CBDC is a central bank commitment and can be used to make payments, store value, and other financial transactions, while enabling fast, secure, and cost-effective transactions for consumers and businesses. The main directions of influence of digital currencies of central banks on the international financial system are considered and defined. A study of the advantages and disadvantages of the CBDC issue has been carried out. It is emphasized that digital currencies have a significant number of advantages and a significant impact on global financial markets due to their unique properties, despite a number of risks they entail. Based on this, the most popular private digital currencies in 2024 and their direct impact on the international financial system are determined. Their market capitalization is also determined. Based on this, it is emphasized that private digital currencies play a significant role in the development of the global financial system, stimulating innovation and increasing the efficiency and accessibility of financial services. Exactly these currencies have become the main driving force for the creation of central bank digital currencies. The authors consider digital currencies of central banks of different countries, characterizing the most popular ones in 2024. Thus, the market share of these currencies is determined, which shows how the major economies of the world are actively developing their digital currencies to maintain economic stability and strengthen their position in the global financial system. It is emphasized that Ukraine also continues to work on the launch of its central bank digital currency – the e-hryvnia. A number of challenges and prospects posed by the introduction of central bank digital currencies for the international financial system are identified.

Keywords: digital currencies, central banks, financial system, cryptocurrencies, innovation, inclusion, risk, commercial bank.

Fig.: 5. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 14.

Blashchuk-Deviatkina Nataliia Z. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: blashchuk-devyatkina@lnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1860-3929>

Foltovych Diana R. – Master, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: foltovichjna@gmail.com

У сучасних умовах цифрові валюти центральних банків стали одним із найактуальніших питань у сфері глобальних фінансів. З огляду на швидкий розвиток цифрових технологій та зростання популярності приватних цифрових валют, центральні банки по всьому світу розглядають можливість упровадження власних цифрових валют для зміцнення контролю над фінансовими потоками та підвищення ефективності монетарної політики. Це явище може мати глибокі наслідки для міжнародної фінансової системи, зокрема змінити наявні структури розрахунків, ролі резервних валют і рівень фінансової інклюзії. У представленій статті ми розглянемо основні аспекти впливу цифрових валют центральних банків (ЦВЦБ) на міжнародну фінансову систему, а також можливі виклики та перспективи, що виникають у зв'язку з їх упровадженням.

Дослідження впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему є відносно новим напрямком у розвитку фінансової науки. Дослідження зосереджені на аналізі потенційних переваг ЦВЦБ, таких як підвищення ефективності платіжних систем, забезпечення фінансової інклюзії, зменшення залежності від традиційних фінансових посередників і резервних валют, а також зміцнення монетарного суверенітету держав.

Значна увага в літературі приділяється ризикам і викликам, пов'язаним із упровадженням ЦВЦБ, зокрема можливій загрозі для фінансової

стабільності, зростанню волатильності ринків і ризикам кібератак. Також досліджуються регуляторні виклики, включно з необхідністю розробки нових підходів до управління ризиками, захисту конфіденційності даних і забезпечення міжнародної координації для ефективного функціонування ЦВЦБ. Деякі дослідження фокусуються на взаємодії ЦВЦБ з наявними криптовалютами та приватними цифровими активами, аналізуючи їхній вплив на фінансову систему, конкуренцію та можливі наслідки для регулювання.

Вивченню питання впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему присвятили свої роботи багато вітчизняних учених і фахівців: Грицай С. О., Лазоренко А., Олійник О. О., Король М. М., Співак В. О., Рябокін М., Хуторна М. Е., Запорожець С. В., Ткаченко Ю. П., Шаповал Ю., Чернишова О. Б., Возняковська К. А., Башлай С. В. Проте питання впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему в сучасних умовах потребує подальших досліджень внаслідок світових коливань.

Незважаючи на велику кількість досліджень даної тематики, відкритими все ж залишаються питання впливу цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему в сучасних умовах невизначеності.

Основною метою статті є дослідження поточного стану цифрових валют центральних банків та їх вплив на світову фінансову систему.

У статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: монографічний, системний та ситуаційний підходи, аналізу й синтезу, індукції та дедукції, графічний, табличний тощо.

Цифрові валюти центральних банків (ЦВЦБ) є однією з найважливіших новацій у сфері фінансів останніх років. ЦВЦБ – це електронна форма національної валюти, що випускається та контролюється центральним банком. Вона може бути реалізована в різних формах, включно з роздрібним і оптовим варіантами, а також на основі облікових записів або токенів, використовуючи цифрову книгу з можливим застосуванням таких технологій, як блокчейн. Вона виступає зобов'язанням центрального банку та може використовуватися для здійснення платежів, зберігання вартості та інших фінансових операцій, забезпечуючи при цьому швидкі, безпечні та маловитратні транзакції як для споживачів, так і для бізнесу [1].

До цього часу більшість грошових активів юридичних осіб створювалися через кредити, надані комерційними банками, та зберігалися на депозитах і рахунках у цих банках. Однак у моделі з ЦВЦБ цифрова валюта замінить не тільки готівку, але й безготівкові кошти, які традиційно випускалися комерційними банками. Тому комерційні банки можуть втратити свою актуальність, оскільки

потреба в їхніх послугах зникне. Такий розклад подій викликає занепокоєння серед громадян.

ЦВЦБ мають потенціал суттєво вплинути на міжнародну фінансову систему. Розглянемо ключові фактори цього впливу (табл. 1).

Отже, ЦВЦБ мають потенціал суттєво змінити міжнародну фінансову систему, збільшуючи ефективність, зменшуючи залежність від традиційних фінансових інструментів і створюючи нові виклики для глобальної стабільності.

Проведемо дослідження позитивних і негативних сторін випуску ЦВЦБ (рис. 1).

Як бачимо, цифрові валюти мають значну кількість переваг і суттєвий вплив на світові фінансові ринки завдяки своїм унікальним властивостям, незважаючи на низку ризиків, які вони спричиняють.

Протягом останніх кількох років стали популярними приватні цифрові валюти, які вплинули на міжнародну фінансову систему (рис. 2).

Розглянемо детальну характеристику найбільш популярних цифрових валют у 2024 р. та їх безпосередній вплив на міжнародну фінансову систему (табл. 2).

Вищенаведені приватні цифрові валюти відіграють важливу роль у розвитку глобальної фінансової системи, сприяючи інноваціям, підвищенню

Таблиця 1

Вплив цифрових валют центральних банків на міжнародну фінансову систему

Напрямок впливу	Характеристика
Зміни в глобальній фінансовій архітектурі	ЦВЦБ можуть змінити спосіб проведення міжнародних платежів і розрахунків. Це може призвести до зниження ролі традиційних посередників, таких як SWIFT, що забезпечує транскордонні платежі. У результаті країни можуть збільшити свою фінансову незалежність, зменшуючи залежність від долара США як глобальної резервної валюти
Зміцнення монетарного суверенітету	ЦВЦБ дозволяють країнам мати більший контроль над своїми фінансовими системами, особливо в умовах міжнародних санкцій чи економічної нестабільності. Вони можуть забезпечити прямий контроль над грошовою масою та більш ефективне управління монетарною політикою
Зміна ролі резервних валют	Запровадження ЦВЦБ може вплинути на структуру міжнародних резервів. Якщо значна кількість країн перейде на цифрові валюти, це може зменшити попит на традиційні резервні валюти, такі як долар або євро. Це може призвести до зміни балансу сил у міжнародній економіці
Ризики фінансової стабільності	Упровадження ЦВЦБ несе певні ризики, включно з можливістю збільшення волатильності фінансових ринків та зростання кібератак на фінансові системи. Центральним банкам доведеться впроваджувати нові механізми захисту та регулювання, щоб зберегти стабільність системи
Прискорення фінансової інклюзії	ЦВЦБ можуть сприяти підвищенню фінансової інклюзії, особливо в країнах з низьким рівнем банківської інфраструктури. Це може стимулювати економічний розвиток, збільшуючи доступ до фінансових послуг для більшої кількості людей

Джерело: складено за [2–4].

Рис. 1. Переваги та недоліки випуску ЦВЦБ

Джерело: сформовано за [5; 6].

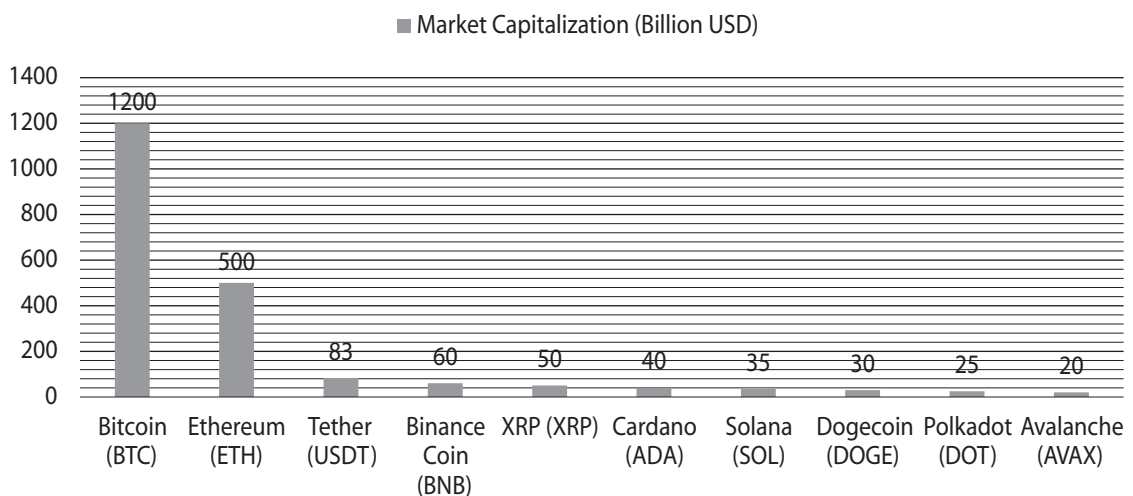

Рис. 2. Ринкова капіталізація найпопулярніших криптовалют у 2024 р.

Джерело: сформовано за [7].

Найпопулярніші цифрові валюти 2024 р.

Переваги	Недоліки	Вплив на міжнародну фінансову систему
1	2	3
Bitcoin (BTC): 1,2 трлн USD, США, 2009		
Перша децентралізована криптовалюта, яка залишається найпопулярнішою. Висока ліквідність і глобальне визнання. Захищеність від інфляції завдяки обмеженій пропозиції (21 млн монет)	Низька швидкість транзакцій і висока енергозатратність. Значна волатильність, що робить її ризикованим інвестиційним інструментом	Bitcoin змінив уявлення про гроші, ставши новою формою «цифрового золота». Його використання як засобу заощадження та інвестицій суттєво впливає на ринки капіталу
Ethereum (ETH): 500 млрд USD, Швейцарія, 2015		
Підтримка смарт-контрактів та децентралізованих додатків (DApps). Велика спільнота розробників і безліч проєктів на базі Ethereum	Високі комісії за транзакції через перевантаження мережі. Енергозатратність, хоча перехід на Ethereum 2.0 обіцяє вирішити цю проблему	Ethereum створив фундамент для розвитку децентралізованих фінансів (DeFi), що дозволяє здійснювати фінансові операції без посередників, що радикально змінює фінансову інфраструктуру
Tether (USDT): 83 млрд USD, США, 2014		
Прив'язка до долара США робить його стабільною криптовалютою. Широко використовується для торгівлі на криптовалютних біржах як заміник фіатних грошей	Питання щодо прозорості резервів, що підтримують USDT. Регуляторні ризики, пов'язані з використанням стейблкоїнів	Tether знижує волатильність на крипторинку та полегшує торгівлю криптовалютами, зменшуючи залежність від традиційних валют
Binance Coin (BNB): 60 млрд USD, Китай, 2017		
Використовується для знижок на комісії на біржі Binance та в екосистемі Binance Smart Chain (BSC). Висока швидкість транзакцій і низькі комісії на BSC	Залежність від регуляторних рішень щодо Binance як компанії. Централізований характер управління Binance Coin	Binance Coin розширює можливості для торгівлі криптовалютами та DeFi, а також підвищує ліквідність ринку криптовалют
XRP (XRP): 50 млрд USD, США, 2012		
Висока швидкість і низькі витрати на транзакції. Орієнтованість на міжнародні грошові перекази	Судові справи з SEC у США щодо статусу XRP як цінного паперу. Централізований характер управління Ripple Labs	XRP використовується для оптимізації міжнародних грошових переказів, зменшуючи час і витрати, що сприяє більшій інтеграції глобальної фінансової системи
Cardano (ADA): 40 млрд USD, Швейцарія, 2017		
Використання наукового підходу до розробки та високий рівень безпеки. Низькі енергозатрати завдяки алгоритму Proof-of-Stake	Відносно повільний розвиток і впровадження нових функцій. Обмежена кількість додатків порівняно з Ethereum	Cardano забезпечує безпечну й екологічну платформу для смарт-контрактів, що сприяє розвитку DeFi та інших децентралізованих рішень
Solana (SOL): 35 млрд USD, США, 2020		
Висока швидкість і низькі комісії за транзакції. Масштабованість без компромісів щодо безпеки	Проблеми з надійністю мережі через часті збої. Відносна новизна, що підвищує ризики	Solana сприяє прискоренню інновацій у сфері DeFi та DApps, завдяки чому розробники можуть створювати нові продукти з низькими витратами
Dogecoin (DOGE): 30 млрд USD, США, 2013		
Низькі комісії за транзакції та проста у використанні. Широка підтримка спільноти та застосування в мікротранзакціях	Висока волатильність і низька технологічна інноваційність. Обмежена функціональність порівняно з іншими криптовалютами	Dogecoin популяризував криптовалюту серед широких мас, однак його вплив на міжнародну фінансову систему обмежений через низьку технологічну складову

Polkadot (DOT): 25 млрд USD, Швейцарія, 2020		
Забезпечує взаємодію між різними блокчейнами. Висока масштабованість і підтримка паралельних блокчейнів	Складність у реалізації та високі вимоги до розробників. Конкуренція з іншими платформами, такими як Ethereum	Polkadot сприяє розвитку інтегрованої блокчейн-екосистеми, що може зменшити фрагментацію в технологічному секторі та підвищити ефективність глобальних фінансових операцій
Avalanche (AVAX): 20 млрд USD, США, 2020		
Висока швидкість підтвердження транзакцій і низькі комісії. Масштабованість і підтримка створення децентралізованих додатків	Конкуренція з більш усталеними платформами, такими як Ethereum і Solana. Відносна новизна, що підвищує ризики для інвесторів	Avalanche сприяє підвищенню ефективності блокчейн-платформ, надаючи нові можливості для розвитку децентралізованих фінансових рішень

Джерело: сформовано за [7; 8].

ефективності та доступності фінансових послуг. Водночас вони створюють нові виклики для регуляторів і традиційних фінансових установ, що зумовлює потребу в нових підходах до управління ризиками та розвитку міжнародної фінансової архітектури.

Активне поширення приватних цифрових валют і відтік коштів населення в цей напрямок стало однією з ключових причин створення цифрових валют центральних банків. Це становило загрозу для держав, оскільки криптовалюта є неконтрольованим фінансовим інструментом, який через свою автономність може спричинити втрати для громадян та ускладнити державне регулювання, зокрема сплату податків. Крім того, відстежувати рух коштів у таких транзакціях практично неможливо, що може призвести до фінансування тероризму, поширення заборонених речовин та інших небезпечних наслідків. Жодна країна не була готова до того, що фінансові потоки можуть стати незалежними від державного контролю та регулювання.

Оскільки боротьба з криптовалютою шляхом заборон не є ефективною або демократичною, виникла потреба в розробці безпечного аналога криптовалюти – цифрових грошей центральних банків. Однак не лише криптовалюта стала катализатором для створення ЦВЦБ. Цифровізація економіки, необхідність швидких, ефективних і надійних платіжних інструментів, усунення недоліків наявної фінансової системи та пандемія COVID-19 також відіграли значну роль у цьому процесі. Тому вже у 2022 р. понад 100 країн, що становили більше 90% світового ВВП, розглядали можливість випуску ЦВЦБ.

За сучасних умов ЦВЦБ стали важливою частиною глобальної фінансової системи. Ці валюти впроваджуються центральними банками різних країн і мають значний вплив на фінансові ринки, міжнародну торгівлю та глобальну економіку (рис. 3).

Розглянемо найпопулярніші ЦВЦБ у 2024 р., а також їхній вплив на міжнародну фінансову систему (табл. 3).

Розглянемо ринкову частку основних ЦВЦБ у 2024 р. (рис. 4).

Рис. 3. Цифрові валюти центральних банків

Джерело: сформовано за [2; 4; 9].

Цифрові валюти центральних банків

Дата запуску	Переваги	Недоліки
Цифровий юань (e-CNY), Китай		
2020 (пілотний проєкт), повноцінне впровадження у 2022 р.	Широка інтеграція в китайську економіку та міжнародну торгівлю. Використовується для транскордонних платежів з торговельними партнерами Китаю	Контроль з боку уряду, що може обмежувати фінансову приватність
Sand Dollar, Багамські острови		
2020	Робить технології електронних платежів більш доступними для недовідно обслуговуваних спільнот	Піддається ризикам кібератак, які можуть становити загрозу для фінансової стабільності
Цифровий євро (Digital Euro), єврозона		
2024 (плановий запуск)	Підтримка фінансової стабільності в євроні, зменшення залежності від комерційних банків та міжнародних платіжних систем	Регуляторні виклики та питання безпеки даних
Цифровий долар (Digital Dollar), США		
Впровадження в процесі (очікується тестування та пілотні проєкти у 2024 р.)	Посилення позицій долара як глобальної резервної валюти, підвищення ефективності внутрішніх і міжнародних платежів	Питання конфіденційності та захисту даних користувачів
Цифровий фунт (Digital Pound), Велика Британія		
2024 (планується впровадження)	Збільшення фінансової інклюзії, поліпшення контролю за грошовою масою	Можливий вплив на банківський сектор, особливо на депозити
Цифрова рупія (Digital Rupee), Індія		
Пілотний проєкт запущено у 2023 р.	Підвищення ефективності платіжних систем, зменшення корупції	Питання технологічної інфраструктури та доступу до цифрових послуг для всього населення
Marshallese Sovereign (SOV), Маршалові острови		
Анонсовано у 2018 р. Проте проєкт зіткнувся з міжнародним тиском і вимогами до відповідності нормам боротьби з відмиванням грошей та фінансуванню тероризму	Підвищення доступності фінансових послуг. Дозволить Маршаловим островам мати власну національну валюту, зменшуючи залежність від долара США	Залежить від стабільної технологічної інфраструктури, що може бути проблематичним для острівної держави з обмеженими ресурсами

Джерело: складено за [2; 9–11].

1. Цифровий юань (e-CNY) займає найбільшу частку ринку (40%), що відображає активне впровадження цієї валюти в економіку Китаю та її використання в міжнародних транзакціях. Це підкреслює значну роль Китаю в цифровій трансформації фінансів.

2. Цифровий євро (Digital Euro) займає другу за величиною частку (25%), що свідчить про важливість єврони у глобальній фінансовій системі та її прагнення зберегти конкурентоспроможність у цифровому середовищі.

3. Цифровий долар (Digital Dollar) становить 20% ринку, підкреслюючи його значення як

глобальної резервної валюти та активної участі США в впровадженні цифрових технологій у фінансову систему.

4. Цифровий фунт (Digital Pound) займає 10% ринку, що свідчить про важливість цієї валюти для Великої Британії в умовах цифровізації фінансів.

5. Цифрова рупія (Digital Rupee) охоплює 5% ринку, що відображає початковий етап впровадження цієї валюти в Індії та її зростаюче значення в національній економіці.

Діаграма демонструє, як великі економіки світу активно розвивають свої цифрові валюти для підтримки економічної стабільності та зміцнення

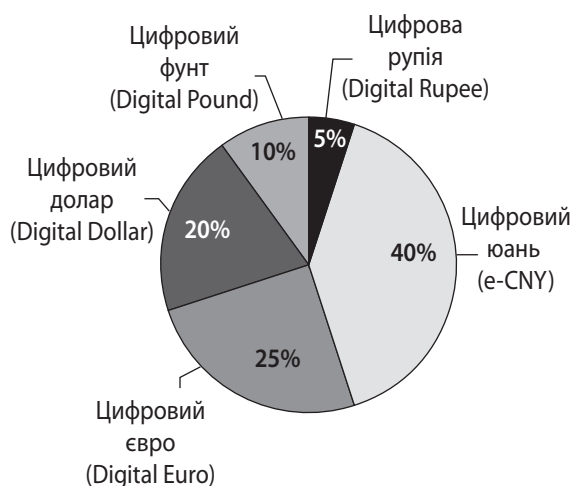

Рис. 4. Частку ринку основних ЦВЦБ у 2024 р.

Джерело: сформовано за [2; 9].

своїх позицій у глобальній фінансовій системі. Розподіл ринкових часток показує, що ЦВЦБ стають ключовим елементом сучасних фінансових систем, сприяючи зменшенню залежності від традиційних платіжних інструментів та зміцненню національного монетарного суверенітету.

В Україні, своєю чергою, Національний банк продовжує роботу над концепцією запуску е-гривні, дослідження якої почалося ще у 2016 р. Зараз НБУ співпрацює з учасниками платіжного ринку, ринку віртуальних активів та державними органами для створення концепції е-гривні, враховуючи інтереси та потреби ринкових учасників і потенційних користувачів. Як і більшість центральних банків у світі, НБУ підходить до питання впровадження цифрової валюти зважено, беручи до уваги можливий вплив на фінансову систему країни [12].

Упровадження цифрових валют центральних банків створює низку викликів і перспектив для міжнародної фінансової системи (рис. 5).

ЦВЦБ мають потенціал значно підвищити фінансову інклюзію, надаючи доступ до безпечних і доступних банківських послуг тим, хто не може користуватися традиційними банками. Вони забезпечують високий рівень конфіденційності та безпеки. Крім того, ЦВЦБ можуть значно спростити транскордонні платежі, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність міжнародних переказів, що сприятиме зростанню обсягів міжнародної торгівлі. Вони також надають нові інструменти для центральних банків, дозволяючи швидко реагувати на економічні зміни та підтримувати стабільність фінансової системи. Проте впровадження ЦВЦБ супроводжується викликами, такими як за-

безпечення кібербезпеки, масштабованості, конфіденційності, а також необхідність гармонізації підходів у різних країнах для ефективного функціонування цифрових валют. Вони можуть суттєво змінити глобальну фінансову систему, але успіх залежить від ретельного планування, співпраці та технологічного вдосконалення.

ВИСНОВКИ

Цифрові валюти центральних банків мають потенціал докорінно змінити міжнародну фінансову систему, надаючи нові можливості для підвищення ефективності та прозорості фінансових операцій, зменшуючи роль традиційних комерційних банків і відкриваючи нові можливості для фінансової інклюзії. Водночас ці нововведення вимагають ретельного підходу до вирішення викликів, пов'язаних із технологічними ризиками, регуляцією та міжнародною координацією. Залежно від того, як ці питання будуть вирішені, ЦВЦБ можуть стати основою нової глобальної фінансової архітектури або джерелом серйозних потрясінь у світовій економіці. Для успішного розвитку цифрових валют необхідні ретельне регулювання та продовження досліджень, орієнтованих на безпеку, прозорість та ефективність їх упровадження. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

- Лазоренко А. Що таке CBDC та чи корисно запроваджувати цифрову валюту в Україні під час війни. *Forbes Ukraine*. 20.10.2022. URL: <https://forbes.ua/innovations/shcho-take-cbdc-ta-chi-korisno-zaprovadzhuвати-tsfiru-valyutu-v-ukraini-pid-chas-viyni-20102022-9180>
- Олійник О. О. Цифрові валюти центральних банків (CBDC) і європейський криптовалютний ландшафт: виклики, можливості та перспективи регулювання. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. С. 177–187. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-25>
- Рябокін М. В. Виклики впровадження цифрової валюти центрального банку у контексті нової еволюційної форми грошей в Україні: світовий досвід. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-63>
- Що таке цифрова валюта центрального банку. *WhiteBIT*. 04.07.2024. URL: <https://blog.whitebit.com/uk/what-is-cbdc-central-bank-digital-currency/>
- Хуторна М. Е., Запорожець С. В., Ткаченко Ю. П. Цифрові валюти центральних банків: світові тренди та перспективи в Україні. *Соціальна економіка*. 2021. Вип. 61. С. 123–134. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-12>
- Чернишова О. Б., Возняковська К. А., Башлай С. В. Світовий досвід розвитку цифрових валют центральних банків і його впровадження в Україні.

Рис. 5. Виклики та перспективи для міжнародної фінансової системи, спричинені впровадженням ЦВЦБ

Джерело: сформовано за [1; 13; 14].

- Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-87>
- 10 найкращих криптовалют для покупки зараз із 100-кратним потенціалом у 2024 році. *Binance Square*. URL: <https://www.binance.com/uk-UA/square/post/9058196705801>
 - Нові криптовалюти 2024 року з перспективами швидкого зростання. *Мінфін*. 01.07.2024. URL: <https://minfin.com.ua/ua/crypto/articles/novye-kriptovalyuty-2024-s-perspektivami-bystroro-rosta/>
 - У яких країнах є цифрова валюта центрального банку? *Eternity Law International*. 27.09.2022. URL: <https://www.eternitylaw.com/ua/novyny/which-countries-have-a-cbdc/>
 - Грицай С. О. Цифрова валюта центральних банків: нестандартний методологічний підхід у правовому полі України. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. № 1. С. 25–34. DOI: <https://doi.org/10.33270/01222302.25>
 - Король М. М., Співак В. О. Аналіз світового досвіду впровадження центральними банками цифрових валют. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2021. Вип. 39. С. 95–103. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-17>
 - Грицай С. О. Перспективи та тенденції появи CBDC в Україні: проект «e-гривня». *Юридичний*

- науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 354–359.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/80>
13. Віртуальна валюта Центрального банку (CBDC). *Цекрунто*. 18.03.2023. URL: <https://tsecrypto.com/article/virtualna-valyuta-czentralnogo-banku-cbdc/>
 14. Шаповал Ю. Цифрові валюти центральних банків: досвід пілотних проєктів та висновки для НБУ. *Економіка і прогнозування*. 2020. № 4. С. 103–121. DOI: <https://doi.org/10.15407/eip2020.04.103>

REFERENCES

- “10 naikrashchychk kryptovalyut dlia pokupky zaraz iz 100-kratnym potentsialom u 2024 rotsi” [Top 10 Cryptocurrencies to Buy Now with 100x Potential in 2024]. *Binance Square*. <https://www.binance.com/uk-UA/square/post/9058196705801>
- Chernyshova, O. B., Vozniakovska, K. A., and Bashlai, S. V. “Svitovyi dosvid rozvytku tsyfrovychk valiut tsestralnykh bankiv i yoho vprovadzhennia v Ukraini” [World Experience of Development of Digital Currencies of Central Banks and its Implementation in Ukraine]. *Економіка та суспільство*, no. 33 (2021). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-87>
- Hrytsai, S. O. “Perspektyvy ta tendentsii poivay CBDC v Ukraini: proekt «e-hryvnia»” [Prospects and Trends

- of CBDC in Ukraine: The "e-Hryvnia" Project]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 1 (2024): 354-359.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/80>
- Hrytsai, S. O. "Tsyfrova valiuta tsentralnykh bankiv: nes-tandartnyi metodolohichni pidkhid u pravovomu poli Ukrainy" [The Digital Currency of Central Banks: a Non-Standard Methodological Approach in the Legal Field of Ukraine]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*, no. 1 (2022): 25-34.
DOI: <https://doi.org/10.33270/01222302.25>
- Khutorna, M. E., Zaporozhets, S. V., and Tkachenko, Yu. P. "Tsyfrovi valiuty tsentralnykh bankiv: svitovi trendy ta perspektyvy v Ukraini" [Central Banks' Digital Currencies: World Trends and Prospects in Ukraine]. *Sotsialna ekonomika*, no. 61 (2021): 123-134.
DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-61-12>
- Korol, M. M., and Spivak, V. O. "Analiz svitovoho dosvidu vprovadzhennia tsentralnykh bankamy tsyfyrovkyh valiut" [Analysis of World Experience in the Introduction of Central Bank Digital Currencies]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, no. 39 (2021): 95-103.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-17>
- Lazorenko, A. "Shcho take CBDC ta chy korisno zaprovadzhuvaty tsyfrovi valiutu v Ukraini pid chas viiny" [What Is CBDC and Is It Useful to Introduce a Digital Currency in Ukraine During the War]. *Forbes Ukraine*. October 20, 2022. <https://forbes.ua/innovations/shcho-take-cbdc-ta-chi-korisno-zaprovadzhuvati-tsifru-valyutu-v-ukraini-pid-chas-viiny-20102022-9180>
- "Novi kryptovaliuty 2024 roku z perspektyvamy shvydkoho zrostannia" [New Cryptocurrencies of 2024 with Rapid Growth Prospects]. *Minfin*. July 01, 2024. <https://minfin.com.ua/ua/crypto/articles/novye-kryptovalyuty-2024-s-perspektivami-bystrogo-rosta/>
- Oliinyk, O. O. "Tsyfrovi valiuty tsentralnykh bankiv (CBDC) i yevropeyskyi kryptovaliutnyi landschaft: vyklyky, mozhlyvosti ta perspektyvy rehuliuвання" [Central Bank Digital Currencies (CBDCS) and the European Cryptocurrency Landscape: Challenges, Opportunities and Regulatory Prospects]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 4 (2024): 177-187.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-25>
- Riabokin, M. V. "Vyklyky vprovadzhennia tsyfrovoi valiuty tsentralnoho banku u konteksti novoi evoliutsiinoi formy hroshei v Ukraini: svitovi dosvid" [Challenges of the Introduction of the Central Bank's Digital Currency in the Context of the New Evolutionary Form of Money in Ukraine: World Experience]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 37 (2022).
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-63>
- "Shcho take tsyfrova valiuta tsentralnoho banku" [What Is a Central Bank Digital Currency]. *WhiteBIT*. July 04, 2024. <https://blog.whitebit.com/uk/what-is-cbdc-central-bank-digital-currency/>
- Shapoval, Yu. "Tsyfrovi valiuty tsentralnykh bankiv: dosvid pilotnykh proektiv ta vysnovky dlia NBU" [Central Bank Digital Currencies: Experience of Pilot Projects and Conclusions for the NBU]. *Ekonomika i prohnozuvannia*, no. 4 (2020): 103-121.
DOI: <https://doi.org/10.15407/eip2020.04.103>
- "U yakykh krainakh ye tsyfrova valiuta tsentralnoho banku?" [Which Countries Have a Central Bank Digital Currency?]. *Eternity Law International*. September 27, 2022. <https://www.eternitylaw.com/ua/novyny/which-countries-have-a-cbdc/>
- "Virtualna valiuta Tsentralnoho banku (CBDC)" [Central Bank Digital Currency (CBDC)]. *TseKrypto*. March 18, 2023. <https://tsecrypto.com/article/virtualna-valyuta-czentralnoho-banku-cbdc/>